สถานที่ตั้งโครงการพัฒนาดอยตุง

การเดินทางสู่ดอยตุง

จากตัวเมืองเชียงราย ตามทางหลวงหมายเลข10 (สายเชียงราย-แม่สาย) ประมาณ 48 กิโลเมตร แยกซ้ายเข้าดอยตุงที่หลักกิโลเมตรที่ 870-871 บ้านสันกอง (สายใหม่) หรือแยกซ้ายเข้าดอยตุงที่หลักกิโลเมตรที่ 871-872 ตรงข้ามตู้ยามห้วยไคร้ (สายเก่า) ตามทางหลวงหมายเลข 1149 เส้นทางไปสู่สถานที่ท่องเที่ยวบนดอยตุง สามารถเดินทางเป็นวงรอบสู่อำเภอแม่สายได้ เป็นทางลาดยางขึ้นเขาคดเคี้ยวลัดเลาะไปตามภูมิประเทศที่สวยงาม

หมายเลขโทรศัพท์ที่ควรทราบ

รหัสทางไกล	: 053
ประชาสัมพันธ์จังหวัด	โทร. 711870
สถานีตำรวจภูธร อ.เมือง จ.เชียงราย	โทร. 711444
สถานีตำรวจภูธร อ.แม่ฟ้าหลวง	โทร. 607004
ตำรวจท่องเที่ยว	โทร. 717779
ท่าอากาศยานเชียงราย	โทร. 793048
บริษัทการบินไทย	โทร. 711179, 713663
สถานีขนส่งจังหวัด	โทร. 711224
โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์	โทร. 711300
โรงพยาบาลโอเวอร์บรุ๊ค	โทร. 711366
โรงพยาบาลแม่จัน	โทร. 771056
โรงพยาบาลแม่สาย	โทร. 731300
สมาคมท่องเที่ยวเชียงราย	โทร. 711062

แผนที่และเส้นทางการเดินทางสู่จังหวัดเชียงราย

เชียงรายเป็นจังหวัดที่อยู่เหนือสุดของประเทศไทย มีพื้นที่ประมาณ 11,678 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขา อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ย 416 เมตร มีที่ราบอันอุดมสมบูรณ์ริมฝั่งแม่น้ำตลอดสาย

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับประเทศเมียนมาร์
ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดพะเยา
ทิศตะวันออก ติดต่อกับประเทศลาว
ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่

เส้นทางการเดินทางไปเชียงราย

ทางรถยนต์ จากกรุงเทพฯ เดินทางถึงเชียงราย ได้ 2 เส้นทาง ดังนี้

เส้นทางที่ 1 จากกรุงเทพฯ ไปตามเส้นทางถนนพหลโยธิน (ทางหลวงหมายเลข 1) ผ่านจังหวัดอยุธยา จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดตาก ผ่านอำเภอเถิน เข้าสู่จังหวัดลำปาง ตรงไปจังหวัดพะเยาถึงจังหวัดเชียงราย รวมระยะทางประมาณ 830 กิโลเมตร หากจะเดินทางเป็นวงรอบเข้าเชียงใหม่ได้ โดยเดินทางตามทางหลวงหมายเลข1 จนถึงจังหวัดลำปาง จากลำปางเข้าสู่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อถึงเชียงใหม่ให้ใช้เส้นทางดอยสะเก็ด-แม่ขะจาน-เวียงป่าเป้า-แม่สรวย ถึงตัวเมืองเชียงรายรวมระยะทาง ประมาณ 900 กิโลเมตร

เส้นทางที่ 2 จากกรุงเทพฯ ไปตามเส้นทางถนนพหลโยธิน (ทางหลวงหมายเลข 1) ผ่านจังหวัดอยุธยา จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดนครสวรรค์ ตรงเข้าจังหวัดพิจิตร (ผ่านอำเภอโพทะเล อำเภอโพธิ์ประทับช้าง อำเภอสามง่าม) เลี้ยวซ้ายสู่จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้ทางหลวงหมายเลข 1084 ตรงไปถึงจังหวัดอุตรดิตถ์ จากอุตรดิตถ์เลี้ยวขวาสู่อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ ใช้ทางหลวงหมายเลข 1105 เลี้ยวขวาขึ้นทางหลวงหมายเลข 101 ประมาณ 46 กิโลเมตร ถึงอำเภอร้องกวางจังหวัดแพร่ เลี้ยวซ้ายไปตามทางหลวงหมายเลข 103 ประมาณ 70 กิโลเมตร บรรจบถนนพหลโยธิน (ทางหลวงหมายเลข1) ที่อำเภองาว เลี้ยวขวาเข้าจังหวัดพะเยา ถึงจังหวัดเชียงราย รวมระยะทาง ประมาณ 780 กิโลเมตร

ทางรถโดยสารประจำทาง มีรถโดยสารธรรมดา และรถโดยสารปรับอากาศของบ.ข.ส. และของเอกชนออกจากสถานีขนส่งสายเหนือถนนกำแพงเพชร 2 ไปเชียงรายทุกวัน ใช้เวลาเดินทาง 10 ชั่วโมง สอบถามรายละเอียดที่สถานีขนส่งสายเหนือ โทร. 537-8055-6

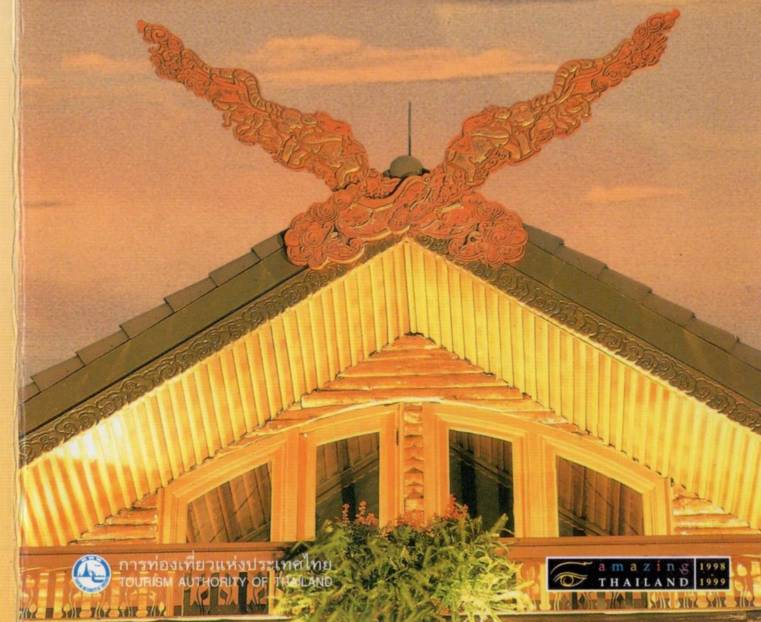
ทางรถไฟ จากสถานีรถไฟกรุงเทพฯ โดยสารรถไฟไปลงที่จังหวัดลำปาง หรือเชียงใหม่ แล้วเดินทางต่อไปทางรถยนต์ ไปจังหวัดเชียงราย สอบถาม รายละเอียดได้ที่หน่วยบริการเดินทางสถานีรถไฟกรุงเทพฯ โทร. 223-7010, 223-7020

ทางเครื่องบิน บริษัทการบินไทย มีเที่ยวบินตรงจากกรุงเทพฯ ไปเชียงราย และเที่ยวบินไป-กลับระหว่าง เชียงราย-เชียงใหม่ทุกวัน สอบถามรายละเอียด โทร.1566 สำรองที่นั่ง โทร. 280-0060, 628-2000 สำนักงานเชียงราย โทร.(053)711179, 715207 สำนักงานเชียงใหม่ โทร.(053)210043-5, 211044

รายละเอียดเพิ่มเติมสอบถามได้จาก
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ เขต 2
448/16 ถนนสิงหไคล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57000
โทร.(053) 744674-5, 717433 โทรสาร (053) 717434
โครงการพัฒนาดอยตุง
อาคารเอนกประสงค์ พระตำหนักดอยตุง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย 57240
โทร.(053) 767001, 767015-7 โทรสาร (053) 767077
วังสระปทุม
195 ถนนพญาไท ปทุมวัน กทม. 10330 โทร.252-4723-5 โทรสาร 255-0830

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
Mae Fah Luang Foundation

ดอยตุง

ที่มาของโครงการ

" ฉันจะปลูกป่าบนดอยตุง "

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีพระราชกระแสรับสั่งกับหม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล ราชเลขานุการในพระองค์ฯว่าจะไม่เสด็จฯไปประทับที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์หลังจากพระชนมายุ 90 พรรษา และเมื่อกราบบังคมทูลถามว่า **"อยากจะทรงปลูกป่าไหม"** จึงมีรับสั่งว่า **"เรื่องปลูกป่านี่ฉันชอบและอยากทำมานานแล้ว"** สำนักงานราชเลขานุการในพระองค์ฯ จึงได้เลือกเฟ้นหาพื้นที่ที่มีความสูง 900-1,300 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ซึ่งเป็นระดับที่มีสภาพอากาศที่เหมาะสมสำหรับพระองค์ท่าน และได้ค้นพบพื้นที่ที่เหมาะสมที่ดอยตุงบนเทือกเขานางนอน ใกล้หน่วยอนุรักษ์ต้นน้ำ 31 ของกรมป่าไม้ ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย สามารถมองเห็นทิวเขาสลับซับซ้อนและที่ราบคล้ายทิวทัศน์ภูเขาและทะเลสาบในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ จึงได้กราบบังคมทูลทราบฝ่าละอองพระบาท พอเอ่ยถึงดอยตุง ก็รับสั่งทันทีว่า **"ฉันจำได้ แถวนี้ป่าโล้นมาตั้ง 20 กว่าปีแล้ว"** พระองค์ท่านได้เสด็จพระราชดำเนิน พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาฯ (พระอิสริยศักดิ์ในเวลานั้น) ไปทอดพระเนตรเห็นพื้นที่ดังกล่าวเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2530 ทรงพอพระราชหฤทัย และมีพระราชดำริที่จะทรงสร้าง **"บ้านที่ดอยตุง"** และการเสด็จมาประทับแรมต้องมีงานให้ทรงด้วย จึงไม่น่าประหลาดใจเมื่อมีพระราชกระแสรับสั่งว่า **"ฉันจะปลูกป่าบนดอยตุง"** และนี่คือต้นกำเนิดแห่งโครงการพัฒนาดอยตุง ซึ่งวัฒนาก้าวไกลมาตราบเท่าทุกวันนี้

" ทำอย่างไร จึงจะให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้ "

สาเหตุสำคัญของการที่ป่าถูกทำลาย เกิดจากคนที่เข้าไปตัดไม้เผาป่า ทำไร่เลื่อนลอย และปลูกฝิ่น ในการฟื้นฟูสภาพธรรมชาติจำเป็นที่จะต้องป้องกันมิให้ชาวบ้านทำเช่นเดิมอีก โดยต้องจัดการให้เขาเหล่านั้นมีรายได้เพียงพอและสม่ำเสมอในการยังชีพ โครงการพัฒนาดอยตุงจึงสร้างงาน สอนอาชีพให้ชาวบ้าน ให้เรียนรู้วิทยาการและเทคนิคใหม่ๆจากการทำงานในกิจกรรมต่างๆของโครงการเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตให้สามารถพึ่งตัวเองและสร้างจิตสำนึกในด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้แก่ทุกคน

ทุกวันนี้การปลูกป่า ตามพระราชปณิธานของสมเด็จย่าได้สำเร็จในระดับหนึ่ง ผืนป่ากำลังฟื้นคืนสู่ความเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์ขึ้นเรื่อยๆ ผู้คนและผืนป่าได้ปรับตัวเข้าหากันและอยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี...

แผนพัฒนา 3 ระยะ

โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้แบ่งระยะเวลาดำเนินการออกเป็น 3 ระยะในเวลา 30 ปี ดังนี้

แผนพัฒนาระยะที่ 1 ระหว่าง ปี 2531-2536

จุดมุ่งหมายเพื่อหยุดยั้งการทำไร่เลื่อนลอย และการปลูกฝิ่นของชาวเขา ด้วยการเริ่มโครงการ สร้างความเข้าใจ ไม่ว่าจะเป็นกับเจ้าหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานในโครงการและกับชาวบ้าน เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ตลอดจนวางรากฐานทางกายภาพ ได้แก่ ถนน แหล่งน้ำ ไฟฟ้า และพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการสร้างงาน ปรับปรุงการสาธารณสุข การศึกษา เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีกินดีขึ้นในระดับหนึ่ง

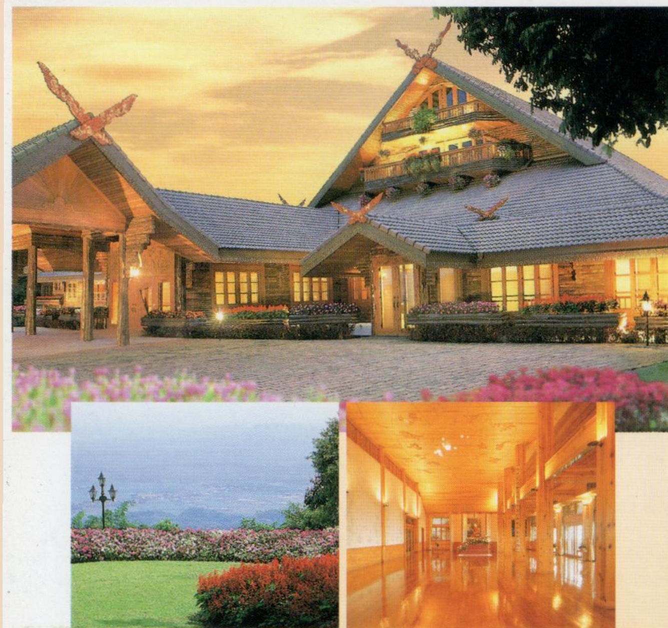
แผนพัฒนาระยะที่ 2 ระหว่างปี 2537-2545

จุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ตลอดจนพัฒนาระบบการผลิตให้สามารถแข่งขันในตลาดระดับชาติและสากลได้ มีเป้าหมายให้ราษฎรในพื้นที่มีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 30,000 บาทต่อคนต่อปี สาระสำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินการของแผนระยะที่ 2 นี้คือ การพัฒนาโครงการฯ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานในระดับสากล โดยเน้นนิเวศน์ทัศนาจร(ECO-TOURISM)และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประจำเผ่าให้คงไว้

แผนพัฒนาระยะที่ 3 ระหว่างปี 2546-2560

จุดมุ่งหมายคือการที่ราษฎรในพื้นที่สามารถพึ่งตนเองได้ในการดำรงชีพ ด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ สามารถควบคุมตนเองในระดับหมู่บ้านได้ และขยายผลในเชิงการปกครองให้สอดคล้องกับกฎหมายไทย และเมื่อราษฎรมีรายได้ดีแล้วก็สามารถเสียภาษีคืนสู่รัฐได้เช่นเดียวกับคนไทยทั่วประเทศ

พระตำหนักดอยตุง

พระตำหนักดอยตุง นับได้ว่าเป็นบ้านหลังแรกของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่สร้างขึ้นด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ พระองค์และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ได้พระราชทานแนวพระราชดำริโดยเน้นความเรียบง่ายและการใช้ประโยชน์ได้ดี พระตำหนักดอยตุง เริ่มดำเนินการสร้างเมื่อพระองค์ท่านเจริญพระชนมายุได้ 88 พรรษา โดยมีพิธีลงเสาเอก ซึ่งทางเหนือเรียก "พิธีปกเสาเฮือน" เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2530

พระตำหนักดอยตุง เป็นการผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมล้านนา กับบ้านพื้นเมืองของสวิตเซอร์แลนด์ และบ้านไม้ซุง ตัวอาคารมี 2 ชั้นและชั้นลอย ที่ประทับชั้นบนแยกเป็น 4 ส่วน ทุกส่วนเชื่อมต่อกันเป็นอาคารหลังเดียวเสมอกับลานกว้างของยอดเนินเขา ส่วนชั้นล่างจะเกาะอยู่ตามไหล่เนินเขา ลักษณะเด่นของพระตำหนักอยู่ที่กาแล และเชิงชายแกะสลักลายเมฆไหลรอบพระตำหนัก ภายในท้องพระโรงจะเห็น "เพดานดาว" ทำด้วยไม้สนแกะสลักเป็นกลุ่มดาวกลุ่มต่างๆ ล้อมรอบระบบสุริยจักรวาล และที่ผนังเชิงบันได แกะเป็นตัวพยัญชนะไทยพร้อมภาพประกอบ ไม้ที่ใช้ตกแต่งภายในพระตำหนักส่วนใหญ่ เป็นไม้ลังที่ใส่สินค้ามาจากต่างประเทศ ส่วนภายนอกพระตำหนักสดสวยสะพรั่งไปด้วยไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาวนานาพันธุ์ที่สวยงามและสดชื่นตลอดปี

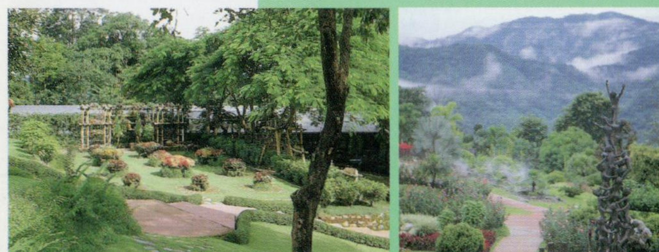
สวนแม่ฟ้าหลวง

สวนแม่ฟ้าหลวง เป็นสวนไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาว สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2535 บนพื้นที่ประมาณ 12 ไร่ ใกล้กับพระตำหนักดอยตุง สวนแม่ฟ้าหลวงได้รับการออกแบบให้สวยงามตลอด 365 วัน แปลงไม้ดอกหลากหลายพันธุ์นับหมื่นดอกถูกจัดแต่งหมุนเวียนให้สวยงามไม่ซ้ำกันทั้ง 3 ฤดู ประกอบกับประติมากรรมเด็กยืนต่อตัวโดดเด่นอยู่กลางสวน ซึ่งได้รับพระราชทานชื่อว่า "ความต่อเนื่อง" อันตรงกับพระราชดำริของสมเด็จย่าที่ว่า **"ทำงานอะไรก็ตามจะสำเร็จได้ต้องมีความต่อเนื่อง"**

สวนแม่ฟ้าหลวง ได้รับรางวัล พาต้า โกลด์ อะวอร์ด (PATA GOLD AWARDS) ประจำปี 2536 ของสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคแปซิฟิค ในนามของประเทศไทย ประเภทรางวัลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ปัจจุบันสวนแม่ฟ้าหลวงได้ขยายพื้นที่เพิ่มอีก 13 ไร่ เป็นสวนหิน สวนน้ำ สวนปาล์ม และสวนไม้ประดับ รวมเนื้อที่สวนแม่ฟ้าหลวงทั้งหมดเป็น 25 ไร่

สวนรุกขชาติแม่ฟ้าหลวง

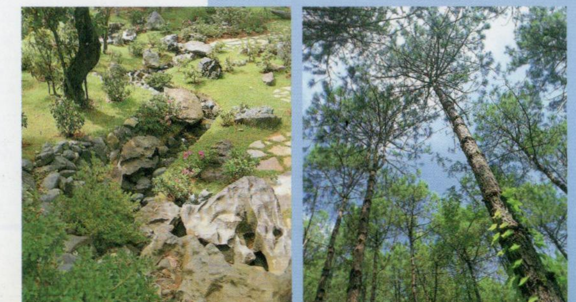
(ดอยช้างมูบ)

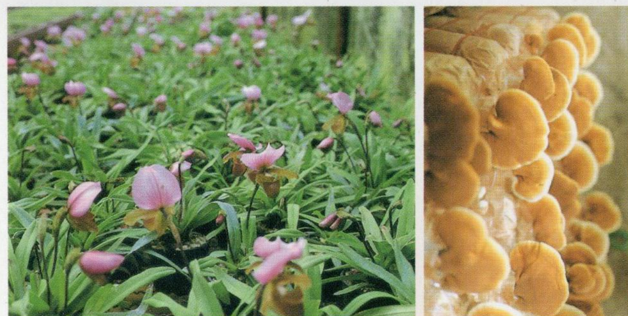
"ช้างมูบ" เป็นชื่อดอยที่สูงที่สุดของเทือกเขานางนอน ในโครงการพัฒนาดอยตุง เดิมเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์มีภูมิทัศน์โดยรอบที่งดงามมาก แต่ได้ถูกทำลายจากการทำไร่เลื่อนลอยและการปลูกฝิ่น เมื่อครั้งที่สมเด็จย่าเสด็จมา ที่นี่เป็นเพียงภูเขาที่มีแต่หญ้าปกคลุม พระองค์ได้ทอดพระเนตรเห็นความงดงามของพื้นที่นี้ จึงมีพระประสงค์ที่จะฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ดังเดิม

เมื่อปี 2535 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงได้สนองพระราชดำริ สร้างสวนรุกขชาติบนพื้นที่ 250 ไร่บนดอยช้างมูบนี้ โดยรวบรวมพันธุ์ไม้พื้นเมืองและพันธุ์ไม้ป่าหายากจากแหล่งต่างๆ ไว้เป็นจำนวนมาก ที่สำคัญคือ ต้นกุหลาบพันปี ที่พบในภูเขาสูงของไทย พม่า และจีน โดยเฉพาะต้นที่มีดอกสีแดงที่ทรงโปรด นอกจากนั้นยังมีต้นนางพญาเสือโคร่ง ไม้หัวที่ให้ดอกออกใบหลากสีตลอดทั้งปี

สวนรุกขชาติแม่ฟ้าหลวง มีทางเดินลัดเลาะไปตามไหล่เขา สำหรับชมต้นไม้ดอกไม้ มีลานปิคนิค ศาลานั่งพักผ่อน ระเบียงชมวิว ซึ่งมองเห็นดินแดนพม่า แม่น้ำโขง ไปจนถึงฝั่งลาว และน้ำผุดที่มีชื่อว่า **"น้ำพระทัย"** อันหมายถึงน้ำพระทัยของสมเด็จย่า ที่หลั่งรินไม่เหือดแห้งสู่ราษฎรผู้ยากไร้ เหมือนน้ำจากยอดดอยไหลสู่ที่ราบอย่างไร้พรมแดน

ผลิตภัณฑ์จากดอยตุง

ผลิตภัณฑ์งานเกษตร

เพื่อให้ราษฎรในพื้นที่มีอาชีพ และมีรายได้เลี้ยงตัว โครงการพัฒนาดอยตุงได้จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรมขึ้น ฝึกอาชีพและสร้างงานให้ชาวบ้าน เพื่อให้ชาวบ้านได้เรียนรู้เทคนิคใหม่ๆ ทางการเกษตรและนำไปประกอบเป็นอาชีพของตนเอง งานของศูนย์ส่งเสริมอาชีพเกษตร ได้แก่ งานเพาะเนื้อเยื่อ เห็ด กาแฟ ไม้ตัดดอกตัดใบ ไม้กระถาง ไม้ประดับจากต่างประเทศ

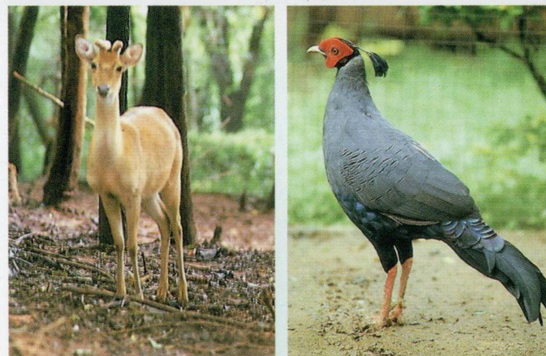
ผลผลิตทางการเกษตรของดอยตุงมีคุณภาพดี เนื่องจากมีการคัดเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และนำเทคโนโลยีทางการเกษตรยุคใหม่มาใช้จนได้ผลผลิตที่มาตรฐานดีเป็นที่ยอมรับของตลาด

ผลิตภัณฑ์งานฝีมือ

- ผ้าและพรมทอกี่...ผู้หญิงในหมู่บ้านชาวเขาและชาวไทยใหญ่ มีความประณีตในงานทอผ้ากันเป็นส่วนใหญ่ โครงการฯ ได้จัดหาผู้เชี่ยวชาญมาพัฒนาเสริมสร้างเทคนิคการทอผ้า เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ผ้าและพรมทอกี่ที่มีคุณภาพและสีสัน เป็นที่ถูกใจของตลาดทั้งในและต่างประเทศ
- พรมทอมือ...ด้วยฝีมือแรงงานของชาวบ้านหนุ่มสาวบนดอยตุงที่สามารถทอลวดลายตามแบบได้ทุกแบบเป็นผลผลิตคุณภาพ ที่ส่งจำหน่ายต่างประเทศได้
- กระดาษสา...จากต้นสาที่ขึ้นอยู่ในป่า นำมาปลูกเป็นพืชเสริมรายได้ โดยนำเปลือกมาทำกระดาษสาด้วยขั้นตอนที่ประณีตจนมีสีสันและลวดลายต่างๆ เพื่อนำมาทำผลิตภัณฑ์ที่ทรงคุณค่า
- กาแฟดอยตุง...ต้นกาแฟอาราบิกาเป็นส่วนหนึ่งของป่าเศรษฐกิจของโครงการดอยตุง ปลูกอยู่บนเขาสูงมีคุณภาพดี เมื่อนำมาคั่ว จึงได้กาแฟที่มีรสชาติละเมียดอร่อย เป็นเอกลักษณ์ของดอยตุงและได้รับการยอมรับว่ารสชาติระดับมาตรฐานโลก

สวนสัตว์ดอยตุง

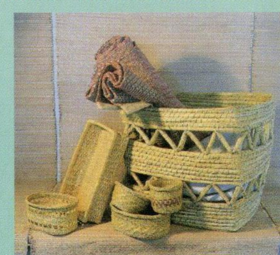
สวนสัตว์ดอยตุงเป็นสวนสัตว์เปิดบนเนื้อที่กว่า 200 ไร่ ในโครงการพัฒนาดอยตุง จัดตั้งเป็นสถานีเพาะเลี้ยง และอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า แต่เดิมพื้นที่แห่งนี้เป็นป่าเสื่อมโทรมที่ถูกทำลาย ทำให้สัตว์ป่าอพยพย้ายถิ่นฐาน แต่ด้วยพระราชดำริของสมเด็จย่าในการฟื้นฟูสภาพป่า ทำให้ความอุดมสมบูรณ์กลับมาสู่พื้นที่แห่งนี้อีกครั้ง สัตว์ต่างๆ ก็เริ่มกลับสู่ถิ่นเดิม ในสวนสัตว์ดอยตุงได้นำสัตว์ต่างๆ ที่มีถิ่นฐานอยู่ในบริเวณนี้ เช่น ไก่ฟ้าพญาลอ นกยูง หมี กวาง เก้ง เนื้อทราย ที่หาดูได้ยากมาเลี้ยง และเปิดให้เข้าชมชีวิตความเป็นอยู่ของสัตว์ต่างๆ ในสภาพธรรมชาติ

ศูนย์ฝึกอาชีพผาหมี

สมเด็จย่าได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์จัดตั้งศูนย์บำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดขึ้นที่บริเวณดอยผาหมีแห่งนี้ เพื่อให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาทั้งร่างกายและจิตใจ พร้อมทั้งฝึกฝนอาชีพควบคู่ไปด้วยเพื่อที่จะให้ผู้เข้ารับการบำบัด สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยการพึ่งตนเองเมื่อหายเป็นปกติ

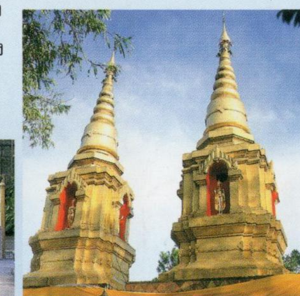
ปัจจุบันศูนย์บำบัดฯ ดอยผาหมีได้กลายมาเป็น "ศูนย์ฝึกอาชีพผาหมี" อย่างเต็มตัว การฝึกฝนอาชีพที่นี่เป็นต้นกำเนิดของผลผลิตหลากหลาย ของโครงการดอยตุง เช่น เครื่องจักสาน ผักสดต่างๆ อันมาจากการฝึกฝนอาชีพของอดีตผู้ติดยาเหล่านั้น

พระธาตุดอยตุง

พระธาตุดอยตุง ปฐมเจดีย์แห่งล้านนา สร้างขึ้นเมื่อพ.ศ. 1454 เป็นที่เคารพสักการะของชาวพุทธทั้งไทย พม่า ลาว ที่อยู่ใกล้เคียง ภายในบรรจุพระรากขวัญเบื้องซ้าย (กระดูกไหปลาร้า) ของพระพุทธเจ้า ประดิษฐานอยู่บนยอดสูงของเทือกเขานางนอน ห่างจากพระตำหนักประมาณ 7 กิโลเมตรด้วยเส้นทางสายเก่า หรือ12 กิโลเมตรด้วยเส้นทางสายใหม่ผ่านวัดน้อยดอยตุง จากนั้นอีกเล็กน้อยเป็นสวนเทพารักษ์ ซึ่งเป็นที่สถิตของเทพารักษ์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งปกปักรักษาองค์พระธาตุ

หมู่บ้านชาวเขา

ในบริเวณพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุง มีหมู่บ้าน 26 หมู่บ้าน ประกอบด้วยชนกลุ่มน้อยหลายเผ่าพันธุ์ ได้แก่ ไทยใหญ่ จีนฮ่อ ชาวเขาเผ่าอีก้อ และเผ่ามูเซอ ปัจจุบันชาวบ้านเหล่านี้ ตั้งรกรากเป็นหลักแหล่ง มีถนนหนทางติดต่อกันได้สะดวก แต่ละหมู่บ้านมีเอกลักษณ์และการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันไป ชาวบ้านเหล่านี้เข้ามาทำงานและฝึกอาชีพกับโครงการฯ ทำให้มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเรื่อยๆ แต่เขาเหล่านี้ก็ยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของเผ่าไว้ได้อย่างดี ทำให้มีพิธีและงานฉลองประจำเผ่าที่สวยงามตลอดทั้งปี

